NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY – 4101-024-02/2014
P/14/049

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz
T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60
lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/14/049 – Pomoc społeczna dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Kontrolerzy

1. Andrzej Maciejski – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 92963 z dnia 14 listopada 2014 r.;

(dowód: akta kontroli str. 2-3)

2. Maciej Gajdzik – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 92966 z dnia 20 listopada 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 4-5)

Jednostka kontrolowana

„PROMAC" Maciejak, Prokopiuk – Spółka Jawna[1], ul. Improwizacji 5/56, 01-992 Warszawa[2].

Kierownik jednostki kontrolowanej

Sylwia Prokopiuk – wspólnik, Ewa Maciejak – wspólnik.

(dowód: akta kontroli str. 219-221)

II. Ocena kontrolowanej działalności[3]

Ocena ogólna

Spółka zapewniła cudzoziemcom warunki zakwaterowania i zbiorowego wyżywienia zgodne z wymogami umów zawartych z Urzędem do Spraw Cudzoziemców[4]. Położenie Ośrodka dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej w Grupie[5] zapewniało cudzoziemcom bliski dostęp do komunikacji publicznej i instytucji użyteczności publicznej (szkoły, placówki medyczne, powiatowe centrum pomocy rodzinie). Zakwaterowanie odbywało się w budynku zamieszkania zbiorowego, spełniającym wymagania określone w umowach zawartych z Urzędem. Budynek ten był poddawany okresowym kontrolom budowlanym, sanitarnym, ochrony przeciwpożarowej oraz przeglądom kominiarskim. Baza lokalowa oraz wyposażenie pozwalały na wykonywanie praktyk religijnych, możliwość prowadzenia własnego gospodarstwa domowego, korzystanie z świetlic, dostęp do Internetu oraz telewizji, nauki języka polskiego, zabawy dla dzieci (przedszkole). Cudzoziemcy mogli też korzystać ze wsparcia organizacji pozarządowych udzielających porad psychologicznych, prawnych, opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym. Wyżywienie zostało zapewnione w formie cateringu, stosownie do postanowień umów z Urzędem.

---

[1] Sposób reprezentacji podmiotu: wymagane jest współdziałanie wszystkich wspólników łącznie.

[2] Dalej: „Spółka".

[3] Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. Kontroli podlegała działalność Spółki w zakresie prowadzenia w latach 2012-2014 Ośrodka, w obiekcie zlokalizowanym w miejscowości Grupa.

[4] Dalej: „Urząd".

[5] Dalej: „Ośrodek".

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań świadczenia pomocy cudzoziemcom ubiegającym się o status uchodźcy, w szczególności w zakresie zakwaterowania i wyżywienia

Opis stanu faktycznego

1.1. W badanym okresie Spółka prowadziła Ośrodek na podstawie trzech zawartych z Urzędem umów, tj.:

- umowy z 31 października 2011 r., zawartej na okres od 9 listopada 2011 r. do 10 lutego 2012 r., dotyczącej zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia dla grupy od 100 do 150 osób[6],
- umowy z 1 marca 2012 r., zawartej na okres od 1 marca 2012 r. do 30 czerwca 2015 r., dotyczącej zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia dla grupy od 120 do 160 osób,
- umowy z 18 grudnia 2013 r., zawartej na okres od 5 stycznia 2014 r. do 30 czerwca 2014 r., dotyczącej zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia dodatkowej grupy do 95 osób[7].

Umowy dotyczące prowadzenia Ośrodka, jakie Spółka zawarła z Urzędem, nie obejmowały wymogu zaznajomienia cudzoziemców z regulaminem pobytu[8], informacją o ich uprawnieniach i obowiązkach oraz o przepisach regulujących udzielanie pomocy cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy. Natomiast zgodnie z wymogiem określonym w § 9 tych umów Spółka była odpowiedzialna za przestrzeganie ww. regulaminu pobytu.

(dowód: akta kontroli str. 6-30, 128-129, 233-235)

W powyższej sprawie Dyrektor Generalny Urzędu podał w swoich wyjaśnieniach, że:

- w pierwszym etapie cudzoziemcy przyjmowani byli do ośrodka recepcyjnego[9], w którym zapoznawali się z regulaminem pobytu w ośrodku, prawami i obowiązkami oraz z innymi materiałami wchodzącymi w skład informacji dla cudzoziemców,
- egzemplarz dokumentów przekazywany był cudzoziemcowi w języku zrozumiałym (dostępne wersje to: angielski, gruziński, ukraiński, rosyjski, czeczeński), co potwierdzano podpisem na oświadczeniu,
- w ramach współfinansowania ze środków unijnych zrealizowano projekt „Pierwsze kroki w Polsce – praktyczny informator dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w Polsce", informatory te, dostępne w siedmiu językach, otrzymywali cudzoziemcy zgłaszający się do ośrodka recepcyjnego;
- po skierowaniu do ośrodka pobytowego, na miejscu cudzoziemcy otrzymywali jedynie identyfikator.

(dowód: akta kontroli str. 237-319)

Na parterze budynku Ośrodka znajdowały się tablice ogłoszeń zawierające informacje w języku rosyjskim nt. przepisów sanitarnych, bhp, ochrony przeciwpożarowej oraz informacje udzielane przez pracownika socjalnego Urzędu.

[6] Za okres do końca lutego 2012 r. Spółka wystawiła faktury wg stawek określonych w umowie z 31 października 2011 r.
[7] Niezależnie od ilości osób, określonej w umowie z 1 marca 2012 r.
[8] Załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 grudnia 2011 r. w sprawie regulaminu pobytu w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy (Dz. U. Nr 282, poz. 1654), dalej: „regulamin pobytu".
[9] Ośrodki Recepcyjne dla Cudzoziemców w Białej Podlaskiej oraz w Dębaku.

Na tablicach ogłoszeń dla cudzoziemców wywieszono także regulamin pobytu w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, w językach: rosyjskim, czeczeńskim, ukraińskim i gruzińskim. Ponadto na drzwiach pomieszczeń: szkoły, organizacji pozarządowych, lekarza, pielęgniarki, przedszkola; umieszczono informacje w języku rosyjskim i polskim o godzinach przyjęć: lekarza, pielęgniarki, prawnika, psychologa oraz o godzinach zajęć w szkole i w przedszkolu.

(dowód: akta kontroli str. 200)

1.2. W badanym okresie liczba zakwaterowanych w Ośrodku cudzoziemców wahała się od 101 osób, według stanu na koniec stycznia 2012 r. (24 rodziny) do 228 osób, według stanu na koniec grudnia 2013 r. (41 rodzin). Według stanu na 26 listopada 2014 r. w Ośrodku przebywało 115 cudzoziemców[10], z czego: krócej niż miesiąc – cztery osoby, od miesiąca do trzech miesięcy – 52 osoby, od trzech do sześciu miesięcy – 23 osoby, od sześciu miesięcy do roku - pięć osób, od 12 do 18 miesięcy – 25 osób, powyżej dwóch lat – sześć osób[11].

(dowód: akta kontroli str. 52-59)

1.3. Zakwaterowanie cudzoziemców odbywało się w budynku pięciokondygnacyjnym, w którym mieściło się 100 pomieszczeń, o łącznej pow. użytkowej 2 225,31 m^2. Budynek znajdował się na ogrodzonej działce o powierzchni 0,7535 ha. Nieruchomość zabudowana stanowiła własność APLAUZ Sp. z o.o. w Warszawie. Spółka dzierżawiła powyższą nieruchomość na czas nieokreślony, na podstawie umowy zawartej 1 września 2011 r. Ośrodek posiadał łącznie 77 pomieszczeń mieszkalnych, w tym 74 pomieszczenia o powierzchni użytkowej od 18 do 19 m^2, z wydzieloną łazienką o powierzchni 2,5 m^2. Ponadto Ośrodek posiadał trzy dwupokojowe pomieszczenia mieszkalne, o powierzchni około 25 m^2.

(dowód: akta kontroli str. 31-35, 115-120, 198)

1.4. Dla budynku Ośrodka (którego właścicielem i zarządcą był APLAUZ Sp. z o.o. w Warszawie) prowadzono książkę obiektu budowlanego, w której dokonywano aktualnych wpisów z przeprowadzonych kontroli okresowych. Przeprowadzana co najmniej raz na pięć lat kontrola, o jakiej mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego[12], odbyła się 21 kwietnia 2009 r. oraz 30 maja 2014 r. W jej wyniku stwierdzono m.in., że średnioważony stopień zużycia budynku wynosił 36% oraz że budynek nie spełniał norm izolacyjności cieplnej przegród, zalecając ocieplenie budynku (zalecenie to powtórzono podczas kontroli okresowych, przeprowadzonych w 2012 i 2013 r.). W ramach przeglądu rocznego budynku Ośrodka przeprowadzonego 7 grudnia 2013 r. stwierdzono naprawę pokrycia dachu budynku, ocieplenie stropodachu i wymianę stolarki okiennej na PCW[13].

W wyniku kontroli okresowych, przeprowadzanych w badanym okresie co najmniej raz do roku stwierdzono, że elementy budynku podlegające kontroli okresowej spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie[14]. W zakresie instalacji elektrycznej pięcioletnia kontrola okresowa została przeprowadzona 19 maja 2014 r., zaś usunięcie usterek

[10] Wg stanu na 26 listopada 2014 r. 11 osób z obywatelstwem gruzińskim, 20 – ukraińskim, 74 – rosyjskim, 9 – armeńskim, 1 osoba bez obywatelstwa.

[11] Trzy osoby od 21 marca 2012 r., kolejne trzy osoby od 5 lipca 2012 r.

[12] Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm.), dalej: „Prawo budowlane".

[13] Prace polegające na docieplaniu wraz z robotami towarzyszącymi i malowaniem elewacji budynku Ośrodka zostały podjęte na podstawie pozwolenia na budowę (decyzja Starosty Świeckiego z dnia 29 kwietnia 2013 r. wydana Spółce z o.o. APLAUZ).

[14] Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm.

w zakresie większości[15] gniazd elektrycznych 230V, mogących stwarzać ryzyko porażenia prądem elektrycznym, potwierdzone zostało z datą 16 października 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 36-47, 71-114, 168-183, 194-195, 324-334)

W wyniku kontroli, przeprowadzonych 22 marca 2012 r. oraz 26 czerwca 2013 r., pracownicy Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Świeciu potwierdzili zgodność rozwiązań technicznych, zastosowanych w obiekcie Ośrodka, z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej. W szczególności, w ramach kontroli zrealizowanej w 2013 r., przeprowadzono tam ćwiczenia ewakuacyjne.

(dowód: akta kontroli str. 50-51, 195)

Postanowieniem z 13 czerwca 2008 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Świeciu pozytywnie zaopiniował warunki sanitarno-higieniczne w Ośrodku. W piśmie z 17 maja 2009 r. organ ten potwierdził, że w Ośrodku istniała możliwość pobytu 350 osób w odpowiednich warunkach higieniczno-sanitarnych. Z dniem 16 czerwca 2008 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Świeciu dokonał wpisu kuchni Ośrodka, wraz z zapleczem, do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W rejestrze tym odnotowane zostały także podmioty świadczące usługi cateringowe na rzecz Ośrodka (tj. wspólnicy Żak s.c. w Grudziądzu oraz Żak sp. z o.o. w Grudziądzu). W wyniku kontroli stołówki, przeprowadzonej 6 grudnia 2012 r., inspekcja sanitarna stwierdziła prawidłowość procedur HACCP i ich realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 48, 49, 145-148, 196, 207-218, 324-334)

Pismem z 29 sierpnia 2011 r. Spółka poinformowała Wójta Gminy Dragacz o zamiarze kontynuowania działalności Ośrodka. W marcu 2012 r. organ ten poinformowano o wyborze oferty Spółki na prowadzenie Ośrodka.

(dowód: akta kontroli str. 130-131)

1.5. Na podstawie oględzin stwierdzono, że teren, pomieszczenia budynku oraz wyposażenie Ośrodka spełniały wymogi określone w § 2 ust. 2 wskazanych w pkt. 1.1 wystąpienia umów, zawartych z Urzędem. Teren Ośrodka został trwale ogrodzony z zamykaną bramą wjazdową. Na terenie działki znajdował się oddzielony ogrodzeniem o wysokości 0,5 m plac zabaw dla dzieci wyposażony w piaskownicę oraz siedem urządzeń służących do zabawy. Wszystkie zainstalowane urządzenia i piaskownice posiadały certyfikaty bezpieczeństwa i zgodności z Polską Normą[16] lub odpowiednikami europejskimi tej normy. Na terenie Ośrodka znajdował się pokryty trawą teren rekreacyjny, o powierzchni przekraczającej 50 m^2.

W budynku Ośrodka znajdowały się m.in.:

- dwa oddzielne pomieszczenia przeznaczone na punkt medyczny, osobno dla lekarza i pielęgniarki;
- zamykane pomieszczenie (w piwnicy) przeznaczone do przechowywania odpadów medycznych, wyposażone w chłodziarkę o pojemności ponad 120 litrów;
- pomieszczenie typu świetlicowego przeznaczone na salę lekcyjną[17] o powierzchni 17,8 m^2 wraz z toaletą o powierzchni 2,5 m^2, wyposażone

[15] 293 z 390, tj. 75,1%.
[16] PN-EN 1176.
[17] Zgodnie z umową powierzchnia sali lekcyjnej powinna mieć co najmniej 15 m^2, sala ta powinna być wyposażona w tablicę szkolną, ławki szkolne i krzesła dla co najmniej 10 osób.

w tablicę szkolną, pięć ławek szkolnych oraz 12 krzeseł; ponadto znajdowały się tam przybory szkolne, mapy, książki;

- sala zabaw[18], którą stanowiły dwa połączone pomieszczenia o powierzchni łącznej 36,0 m^2, wyposażone w wykładzinę dywanową na całej powierzchni pomieszczenia, regał na zabawki, atestowane meble przedszkolne (dziewięć stolików z krzesłami) oraz zabawki i materiały dydaktyczne dla co najmniej ośmiu dzieci w wieku 3-5 lat;
- pomieszczenie przeznaczone na pralnię/suszarnię znajdowało się w piwnicy (wyposażone w sześć pralek), umożliwiało powieszenie wypranej odzieży, ponadto pralki znajdowały się na poszczególnych kondygnacjach (łącznie pięć)[19];
- pomieszczenia kuchenne[20] wydzielone na zamieszkanych kondygnacjach, wyposażone w elektryczne kuchenki (łącznie 24 płyty grzewcze[21]), lodówki (siedem lodówek każda po 230 litrów, łączna pojemność 1610[22]), stoły do przygotowania posiłków, po dwa zlewozmywaki dwukomorowe;
- pomieszczenie wraz z łazienką, przeznaczone do krótkotrwałej izolacji dwóch osób chorych, dwa łóżka, dwa krzesła, stolik;
- pomieszczenie przeznaczone na salę modlitw dla cudzoziemców przebywających w Ośrodku, wyposażone w wykładzinę na całej powierzchni pomieszczenia;
- dwie świetlice[23] osobno dla mężczyzn i kobiet (każda o powierzchni 19,0 m^2) wyposażone w telewizję satelitarną umożliwiającą odbiór programów m.in. w języku angielskim i rosyjskim;
- pomieszczenia[24] przeznaczone na salę jadalną wyposażone w pięć stolików i 20 krzeseł;
- 77 pokoi mieszkalnych, każdy o powierzchni co najmniej 18 m^2, z wydzieloną łazienką o powierzchni 2,5 m^2.

Na podstawie oględzin 15 pokoi[25] stwierdzono, że ich wyposażenie podstawowe obejmowało: łóżka w ilości odpowiadającej ilości zakwaterowanych osób w pokojach, stół lub stolik, co najmniej dwa krzesła lub taborety, pościel dla każdej osoby, łóżeczka dla dzieci do lat trzech oraz wanienki dla niemowląt, w ilości odpowiadającej liczbie dzieci do lat trzech, przebywających w pokojach[26]. Każdy z pokoi wyposażony był w łazienkę (umywalka, muszla klozetowa, wanna), zapewniającą stały dostęp do zimnej i ciepłej wody[27]. W dniu oględzin[28] temperatura wewnątrz budynku wyniosła 22º C. Wymiana pościeli (poszwy, poszewki na poduszki, prześcieradła) odbywała się w okresach nie dłuższych, niż raz na 14 dni. Teren Ośrodka (na działce oraz wewnątrz budynku) utrzymano w czystości.

---

[18] Zgodnie z umową powierzchnia sali zabaw powinna mieć co najmniej 15 m^2, wyposażona w wykładzinę dywanową lub dywan, zabawki, materiały dydaktyczne, regał na zabawki, atestowane meble przedszkolne.

[19] W umowie z dnia 1 marca 2012 r. Urząd ustalił, że pomieszczenie na pralnię/suszarnię powinno być wyposażone co najmniej w jedną pralkę przypadającą na każde rozpoczęte 20 miejsc zaoferowanych w Ośrodku.

[20] Zgodnie z umową minimalne wyposażenie pomieszczenia kuchennego obejmowało: 4 płyty grzewcze i zlewozmywak na każde rozpoczęte 40 miejsc zaoferowanych w Ośrodku; chłodziarki, których suma pojemności jest nie mniejsza niż 200 litrów na każde rozpoczęte 30 miejsc zaoferowanych w Ośrodku.

[21] W magazynie Ośrodka znajdowały się trzy kuchenki elektryczne czteropłytowe.

[22] W magazynie Ośrodka znajdowały się dwie lodówki każda 230 litrów pojemności.

[23] Zgodnie z umową minimalna powierzchnia świetlicy miała wynosić 15 m^2, wyposażeniem świetlicy miało być co najmniej 10 krzeseł i telewizor, odbierający programy w języku angielskim i rosyjskim.

[24] Połączone ze sobą dwa pokoje nr 210 i 211 – łączna powierzchnia 25,6 m^2.

[25] Na dzień 26 listopada 2014 r. Ośrodek wykorzystywał 59 pokoi. Ponadto dysponował 18 pokojami na IV piętrze, których z uwagi na stan liczbowy zakwaterowanych nie udostępniał.

[26] Na dzień 26 listopada 2014 r. w Ośrodku zakwaterowano 15 dzieci do 3 roku życia. Ośrodek dysponował 15 wanienkami kąpielowymi dla niemowląt, pięcioma dużymi oraz posiadał 15 łóżeczek dziecięcych.

[27] Budynek został podłączony do wodociągu i centralnego ogrzewania zaopatrzenia zbiorowego miejscowości Grupa.

[28] 26 listopada 2014 r.

Ośrodek był całodobowo dozorowany przez pracowników ochrony fizycznej licencjonowanej agencji ochrony (jedna osoba w dzień i dwie osoby w nocy).

(dowód: akta kontroli str. 70,121-127, 132-135, 194-197, 198-206)

Według stanu na dzień 26 listopada 2014 r. w Ośrodku mieszkało 115 osób w 40 pomieszczeniach. Zakwaterowania dokonano z uwzględnieniem składu rodzin, w przypadku rodzin wielodzietnych przydzielając dwa pokoje. Maksymalna liczba osób w pokoju nie przekraczała czterech osób, z wyjątkiem jednego przypadku rodziny dziewięcioosobowej (obejmującej siedmioro dzieci, w tym dwoje poniżej trzeciego roku życia), której przydzielono dwa pokoje. Przy zakwaterowaniu czterech osób, na jedną osobę przypadało od 4,5 do 4,8 m^2 powierzchni użytkowej pokoju[29].

(dowód: akta kontroli str. 53-55, 115-120)

Żywienie zbiorowe cudzoziemców, obejmujące trzy posiłki dziennie, odbywało się w budynku Ośrodka, z wykorzystaniem usług firmy cateringowej.

W dniu 25 października 2014 r. cudzoziemcy zakwestionowali skład i wygląd ziemniaków, wchodzących w skład obiadu. Administrator Ośrodka pobrał zakwestionowaną próbkę żywności i przekazał do poradni weterynaryjnej w Grudziądzu, w celu potwierdzenia albo wykluczenia obecności materiału pochodzenia zwierzęcego w próbce. W opinii z 27 października 2014 r. lekarz weterynarii stwierdził, że badana próbka żywności nie zawierała zanieczyszczeń pochodzenia zwierzęcego (zawierała zaś ziemniaki poddane obróbce cieplnej oraz w szczególności - fragment kiełka ziemniaka). W dniu 26 października 2014 r. cudzoziemcy nie pobrali obiadu, domagając się jednocześnie ekwiwalentu pieniężnego w zamian za wyżywienie. W uzgodnieniu z cudzoziemcami Spółka i przedstawiciel Urzędu ustalili, że od 31 października 2014 r. do czasu wyboru nowej firmy cateringowej cudzoziemcy w ramach wyżywienia otrzymają suchy prowiant. Jadłospis i gramaturę tego wyżywienia uzgadniano z cudzoziemcami. Wartość dostarczanych cudzoziemcom produktów nie odbiegała od cen na lokalnym rynku. Od 1 grudnia 2014 r. ponownie zapewniono cudzoziemcom posiłki przygotowywane przez firmę cateringową.

(dowód: akta kontroli str. 137-167, 188-191)

W Ośrodku zapewniono miejsce służące do konfekcjonowania posiłków oraz salę jadalną[30], wyposażoną w pięć stolików i 20 krzeseł. W punkcie wydawania posiłków umieszczono sporządzone w języku polskim jadłospisy na dany dzień zawierające gramaturę serwowanych posiłków oraz podano godziny wydawania posiłków. Zakazy żywieniowe cudzoziemców (np. zakaz spożywania wieprzowiny) zostały uwzględnione w jadłospisie.

(dowód: akta kontroli str. 53-55, 65-69, 154-165, 192, 200)

1.6. Odległość Ośrodka od najważniejszych instytucji publicznych oraz środków komunikacji publicznej przedstawiała się następująco[31]: Szkoła Podstawowa w Grupie - 350 m, Gimnazjum w Michalu - 7 km, Przychodnia Gminna w Dolnej Grupie - 3,4 km, Poradnia Stomatologiczna w Grupie - 210 m, Regionalny Szpital Specjalistyczny w Grudziądzu - 12,7 km, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

[29] Zgodnie z umową pokój jedno lub dwuosobowy powinien posiadać minimum 6 m^2, natomiast pokój większy niż dwuosobowy dodatkowo 2 m^2 na każdą następną osobę. Powierzchnia użytkowa pokoi wynosiła co najmniej 18 m^2, a łazienki 2,5 m^2.

[30] Połączono ze sobą dwa pomieszczenia 21,2 m^2 i 6,6 m^2, tj. łącznie 27,8 m^2. Zgodnie z umową powierzchnia stołówki nie powinna być mniejsza niż 22 m^2, umożliwiając spożywanie posiłków jednocześnie przez co najmniej 20 osób.

[31] https://maps.google.pl/maps.

w Świeciu - 17,7 km, przystanek PKP - 900 m, przystanek PKS - 300 m, publiczny aparat telefoniczny – 300 m.

Cudzoziemcy mieli możliwość swobodnego poruszania się po Ośrodku oraz poza nim. Na terenie Ośrodka pomoc cudzoziemcom świadczyły organizacje pozarządowe, takie jak Polska Akcja Humanitarna oraz Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć. Organizacje te udzielały cudzoziemcom pomocy prawnej, psychologicznej oraz prowadziły zajęcia przedszkolne[32].

Na terenie Ośrodka istniała możliwość prowadzenia przez uchodźców własnego gospodarstwa domowego. Warunki sanitarne umożliwiały przechowywanie produktów żywnościowych i samodzielne przygotowywanie posiłków. Na każdej zamieszkanej kondygnacji wydzielono wspólne pomieszczenie do przygotowania posiłków oraz przechowywania produktów żywnościowych. Pomieszczenia te wyposażono w elektryczne kuchenki, lodówki, stół do przygotowania posiłków oraz zlewozmywaki dwukomorowe. Ponadto Ośrodek zapewniał mieszkańcom dostęp do telewizji w dwóch świetlicach oraz bezprzewodowy dostęp do Internetu. Trzech mieszkańców Ośrodka sprzątało pomieszczenia ogólnego użytku (po jednej osobie na piętro, średnio 20 minut dziennie), za miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 50 zł na osobę.

(dowód: akta kontroli str. 60-64, 136, 193, 198-206)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące badanej działalności

W Ośrodku istniały bariery architektoniczne uniemożliwiające swobodny dostęp do budynku i pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Do budynku i na poszczególne kondygnacje Ośrodka prowadziły schody. Nie zapewniono też m.in. takich udogodnień, jak podjazdy dla wózków, winda czy poręcze w łazienkach. Zawarte z Urzędem umowy nie zobowiązywały Spółki do dostosowania budynku Ośrodka do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dyrektor Generalny Urzędu podał, że nie prowadzono ewidencji osób niepełnosprawnych, przebywających w ośrodkach dla cudzoziemców, zaś aktualnie zakwaterowano w Ośrodku jedną osobę niepełnosprawną ruchowo.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na potrzebę likwidacji barier architektonicznych w celu zapewnienia dostępności obiektu dla zakwaterowanych niepełnosprawnych cudzoziemców.

(dowód: akta kontroli str. 186-187, 200, 238)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

[32] Od poniedziałku do czwartku w godzinach 9:00-17:00.

2. Dostęp do informacji, pomocy prawnej, pomocy medycznej, możliwość wykonywania praktyk religijnych oraz nauki języka polskiego

Opis stanu faktycznego

1. Przebywający w Ośrodku cudzoziemcy mieli możliwość:

- wykonywania praktyk religijnych - w budynku Ośrodka znajdowało się pomieszczenie przeznaczone na salę modlitw, wyposażone w wykładzinę dywanową na całej swojej powierzchni,
- podtrzymywania zwyczajów narodowych i kulturowych – poprzez obchodzenie świąt religijnych w udostępnionych pomieszczeniach (w stołówce oraz w świetlicach), udział w spotkaniach integracyjnych (m.in. w formie cotygodniowych warsztatów rękodzielniczych oraz corocznych przeglądów filmowych o tematyce uchodźczej), udział w zespole tanecznym, działającym przy świetlicy Ośrodka oraz prezentowanie zwyczajów narodowych w programach integracyjnych,
- korzystania z oddzielnych świetlic dla mężczyzn i dla kobiet; skład posiłków odpowiadał wymogom religijnym, jakim podlegali cudzoziemcy,
- swobodnego poruszania się po terenie tego Ośrodka,
- uzyskania informacji o organizacjach pozarządowych lub międzynarodowych zajmujących się sprawami uchodźców, w tym – do informacji o podmiotach udzielających bezpłatnej pomocy prawnej w sprawach o nadanie statusu uchodźcy (w formie ogłoszeń oraz broszur),
- przyjmowania odwiedzin w przeznaczonych do tego celu pomieszczeniach, tj. w jadalni oraz w dwóch świetlicach,
- składania do Szefa Urzędu w języku ojczystym skarg i wniosków w sprawach funkcjonowania ośrodka i warunków pobytu w nim; skargi te były przyjmowane przez pracowników Urzędu, w pomieszczeniu administracyjnym, udostępnionym na podstawie zawartej z Urzędem umowy przez Spółkę;
- korzystania z bezprzewodowego dostępu do Internetu[33] oraz dwóch odbiorników TV, posiadających dostęp do programów w języku rosyjskim i angielskim; na terenie Ośrodka brak było publicznego aparatu telefonicznego, najbliższy taki aparat znajdował się w odległości 300 m od Ośrodka,

2. Zgodnie z wymogami określonymi w umowach z Urzędem Spółka zapewniła dwa pomieszczenia pełniące funkcję punktu medycznego lekarza oraz punktu medycznego pielęgniarki (wraz z wyposażeniem) oraz pomieszczenie pełniące funkcję sali do nauki języka polskiego wraz z wyposażeniem.

(dowód: akta kontroli str. 198-206)

3. Wynagrodzenie Spółki z tytułu zawartych z Urzędem umów na prowadzenie Ośrodka wyniosło 1 677 853 zł w 2012 r., 2 501 015 zł w 2013 r. oraz 1 759 391 zł do 10 grudnia 2012 r.

W umowie z 31 października 2011 r. ustalono następujące stawki dzienne: wynagrodzenie za zakwaterowanie - 19,63 zł netto[34], za wyżywienie, obejmujące wartość produktów spożywczych – 9 zł z VAT oraz 11,21 zł netto[32] za pozyskanie surowca, przygotowanie i wydanie posiłków. W umowie z 1 marca 2012 r. ustalono następujące stawki dzienne: wynagrodzenie za

[33] Bez dostępu do sprzętu komputerowego. Istniała bezpośrednia możliwość kontaktu cudzoziemców przez intercom z Międzynarodową Organizacją do Spraw Migracji (IOM), której Oddział mieścił się w Warszawie.
[34] Plus należny VAT.

zakwaterowanie do 80 osób - 39,81 zł netto[32], ponad 80 osób – 6,48 zł netto[32]; za wyżywienie, obejmujące wartość produktów spożywczych – 9 zł z VAT oraz 3,70 zł netto[32] za pozyskanie surowca, przygotowanie i wydanie posiłków. Za niewykorzystane miejsca noclegowe[35] stawka miała wynosić 18,52 zł. Zgodnie z umową z 18 grudnia 2013 r. wynagrodzenie za zakwaterowanie wynosiło 35,81 zł netto[32], zaś za wyżywienie[36] – 9 zł z VAT.

(dowód: akta kontroli str. 6-30, 128-129)

4. Umowy zawarte z Urzędem dotyczące prowadzenia Ośrodka nie obejmowały wypłaty świadczeń socjalnych, zapewnienia opieki medycznej, organizowania nauki języka polskiego oraz realizacji obowiązku nauki niepełnoletnich.

(dowód: akta kontroli str. 6-30, 128-129)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK[37] kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, dnia stycznia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

kontrolerzy
Andrzej Maciejski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Maciej Gajdzik
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
podpis

[35] W przypadku, gdyby w Ośrodku zakwaterowano mniej niż 50 osób.
[36] Obejmujące jedynie wartość produktów spożywczych.
[37] Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r. poz. 82 ze zm.).